

Bezpečnost injekčních lékových forem z hlediska způsobu jejich přípravy a podání sestrami v nemocnicích: přehled literatury

Ondřej Tesař, Lucie Malečová, Klára Kubíková, Josef Malý

Katedra sociální a klinické farmacie, Farmaceutická fakulta Univerzity Karlovy v Hradci Králové

Úvod a cíl: Léková pochybení v nemocnicích jsou stále častá a jsou významným problémem stran bezpečnosti pacientů i nákladů na zdravotní péči. Zvláště rizikové jsou injekční lékové formy. Cílem této práce bylo vypracovat aktuální přehled publikované literatury zaměřený na pochybení spojená s přípravou a podáním těchto lékových forem sestrou v nemocnicích.

Metodika: Pro rešerši byly použity databáze Medline a Scopus. Byly vyhledávány práce zabývající se pochybeními při intravenózním (i. v.), intramuskulárním (i. m.) nebo subkutánním (s. c.) podání sestrou v nemocnicích, které použily metodu přímého pozorování pro sběr dat. Zahrnuty byly práce originální, systémové přehledy nebo metaanalýzy publikované v anglickém jazyce do konce roku 2022.

Výsledky: Bylo nalezeno 334 prací, vstupní kritéria splnilo 21 studií, z nichž 17 bylo observačních (8 deskriptivních, 9 analytických) a 4 intervenční. Léková pochybení byla velmi častá, byly taktéž identifikovány rizikové kroky medikačního procesu a možná opatření.

Závěr: Výsledky ukázaly, že proces přípravy a podání injekčních forem léčiv je velmi rizikový proces. Při poskytování zdravotní péče je třeba nastavit taková opatření, která povedou k maximální ochraně pacientů.

Klíčová slova: lékové pochybení, sestra, nemocnice, parenterální podání, intravenózní podání.

Safety of injectable dosage forms during their preparation and administration by nurses in hospitals: a literature review

Introduction and Aim: Medication errors in hospitals are still frequent and significant for patient safety and associated health-care costs. Especially, injectable dosage forms pose the high risk. The aim of this study was to review the current literature focused on medication errors related to injectable drug forms during their preparation and administration by nurses in hospitals.

Methods: Databases Medline and Scopus were used for the literature review. Papers dealing with intravenous (i. v.), intramuscular (i. m.), or subcutaneous (s. c.) administration by nurses in hospitals using direct observation method for data collection were searched. Original papers, systematic reviews or meta-analyses published in English by the end of 2022 were included.

Results: A total of 334 papers were retrieved, of which 21 studies met the inclusion criteria. 17 studies were observational (8 descriptive, 9 analytical) and 4 interventional. Medication errors were very common, moreover, critical steps of the medication process and possible interventions were identified.

Conclusion: The results showed that the process of preparing and administering injectable dosage forms is a high-risk process. In the provision of healthcare, relevant measures must be set up to maximise patient safety.

Key words: medication error, nursing staff, hospital, parenteral administration, intravenous administration.

Úvod

Navzdory tomu, že problematika lékových pochybení je známa již téměř 85 let, zvýšená pozornost tomuto tématu byla věnována až od

nového milénia (1, 2). I přes to jsou léková pochybení stále palčivým problémem zdravotnictví s vysokou morbiditou, mortalitou a s tím spojenými vysokými náklady (3, 4). Léková pochybení jsou v nemoc-